

Meie Dêg

G
M
M
B
E
R
G

Biibli kahetja imet.

Minos C. Guild.

Sumal on imeline ja kas üllataks see meid, kui tema sõna on imeline? Paljud, kes on uurinud Pühakirja tõe kaetavandust, on avastanud mitmed haruldased ja väärtuslikud kalliskivid ning on pidanud hüüdma Saulkuga: „Su tunnistused on imelikud.“ Saul 119, 129.

Märkigem mõned oluforrad, mis teevad piibli imelikuks.

Smelik wanuses.

Piiblist on suur osa vanem, kui ükski teine kirjutus maailmas. Suured osad temast kirjutati enne, kui Cadmus wiis kirju Kreefamaale.

Ta on nälnud vägevaid rahvaid tõustvat ja langevat, kuid ta elab need üle ja värskeneb ajaga. Tänapäev on ta maailma parim müüja ja tema leheküljed letvintvad üle kogu maakera.

Tema esimesed raamatud, mis on kirjutatud Moosese poolt, jutustavad meile maailma ja rahvaste päritolust, nii et kui oleksid kadunud need raamatud, ei võiks neid asendada ükski inimese looming.

Kristus ustus Moosest ja fundis oma kuulajaid lugema selle Sumala mehe kirjutusi, sest ta ütles neis võitvad nad leida pääsimist. (Soh. 5, 39—47).

Smelik algataja poolest.

Kümme täsku, mis võtavad oma alla sarnase filmapaistva foha nii Wanas kui Lues Testamendis, kirjutati Sumala sõrme abil.

Teised Pühakirja osad teatati inimestele taevast püha Waimu läbi ja palju tuli otse meie Eunastaja huultelt.

Mehi, kes kirjutasi piibli, juhiti ja waimustati taevast Sumala poolt. Taatvet ütleb: „Sehooiva Walm on mu sees rääkinud, ja tema sõne on mu keele peal.“ 2. Sam. 23,2 Apostel Paulus tõendas, et „Kõik Pühakirja on Sumalast sõse antud.“ 2. Timot. 23, 16.

Sellepärast piiblit uurides, meie meel astub ühendusesse Sumala meelega ja kui meie praktiliselt tartvitame seda, mida õplme, meie loomus saab sarnaselt Sumala loomusele.

Smeline koostõla.

Piibel sisaldab 3.566.400 tähte, 773—776 õpetussõna, 31.173 salmi, 1.189 peatükki ja 66 raamatut. Piiblit kirjutasi umbes 35 kirjutajat 1500 aasta tsel. Kuid läbi kogu nende kirjutuste lähed täieline üksmeel.

On tõesti imelik, et nii mitu kirjutajat, kes elasid isefugusel ajal, võisid kirjutada sellises koostõlas ja sobituses. Mitte midagi muud kui

Sumala Waimu mõju võis panna neid mehi kirjutama sellises täielikus koostõlas.

Lues Testamendis on 889 juhatusi ja tsitaati Wana Testamendi lehekülgedelt.

Wanas Testamendis on enam kui kaheksada kohta, mis tunnistavad Kristusest, ja igaiks neist on täidetud Lues. Kogu piibel sisaldab umbes tuhat selget ettekuulutust, millest kolm neljandikku on seni täpselt täitunud.

Tema ajaloolised väited on tõestatud ükssteise järele kirjutustahvlikena, mis on kaetavad (välja Süüria ja Mesopotaamia legendikudelt).

Sumala ettenägetavust võid näha nende pühade dokumentide säilitamises, sest tänapäev meil on Pühakirja koostõlas originaal kirjutistega.

Olgugi, et piiblit on tõlgitud mitu korda, pole tehtud muudatust tema õpetustes. William Tyndale, kes tõlkis piibli ingliskeelde ja tegi rohtem kui ükski teine, et teha seda lihtrahvale kättesaadavaks, tunnistab järgmist: „Ma pole kunagi muutnud ühtki silpi Sumala sõnast oma südametunnistuse vastu.“

Pühakirja on laiem ja sügavam ja kõrgem kui inimeste mõtted (vaata Sešaja 55, 8—11) ja on parem juht kui abitu südametunnistus. Tema õpetused laiendavad inimese mõistust ja walgustavad meie meelt.

Smelikult algupärane.

Ammu enne seda kui Isaac Newton leidis uues külgetõmbejõu seaduse ja astronoomid olid otsustanud et maakera ei seisa samba oisas, vaid et ta hõljub kinnitamatu maailmaruumis, oli piibel kinnitanud tõe selle kohta (vaata Sobi 26,7; Kolosuse 1, 17; Ebre 1, 3.)

Heršchel leidis taetval teatud kohtadel imelikku tühjuse, võid tähtedest lagedad kohad; kuid Sob jutustas selle üle juba ammu (Sobi 26, 7).

Tõšiasja, et maakera on ümmargune, kinnitas Sešaja seišefada aastat enne Kristuse sündimist (Sešaja 40, 22).

Moodsad astronoomid on leidnud, et suur keskpunkt ilmaruumis, mille ümber tiirlevad kõik tähed, on meist palju kaugemal, Pleiadesse lähedal. Sob ilmselt mõistis seda suurt tõe ja tegi selle teatavaks enam kui kolmetuhanda aasta eest (Sob 38, 31).

Ükski teaduslik fakt pole kunagi tulnud päetva- walgele, mis räägiks vastu neile pühadele tõendustele.

Smelik kirjanduslikus ilus.

Piiblile pole ühtki klassilist sarnadust. Temast on võdetud kõige osavamate kõnelejate ja kirjanik- kude ilufamad mõtted.

(Järg lht. 32.)

Meie Aeg

3. aastakäit.

Vidage aega talliks!

Nr. 2.

Inimsoo suurim tarvidus.

Baljud möödunud aegade inimesed, kuid veel enam praegusaja inimesed väidavad, et piibel olewat inimliku etteujutuse (fantaasia) tulemus ja petivat inimeste südametunnistust. On olemas liid inimesi, kes juhatawad oma kaasinimesi elatva Sumala ja tema sõna mahajätmisele ja enda asetamisele mõistuse altarile. Nemad laidavad piibli käske, õpetusi, ilmutusi, manitsusi, kuid mõnitajad ise elavad edasi oma pattudes ja on finni karistatavates himudes.

Sest ajast peale, kui inimesed on jätnud maha piibli õpetused ja seadused, ikka enam ja enam halveneb inimsoo, vaatamata teaduste edusammudele ja teadmiste rikastumisele. Ikka enam ja enam rohkenevad wargused, waled, ülekohus, abielurikkumine, abielulahutused, wiha, tapmine ja muud seadusvastasused. Inimeste armastus jaheneb, elurõõmsus väheneb, sellewastu aga päew-päewalt suureneb enesetapmistest arw.

Tänapäew räägitakse wabast mõtlemisest, nimelt usust Sumala ja piibliga. Suur prantsuse rewolutsioon oli sarnase imelise usu tagajärg. Kui ässitajad tahtsid Sumala usku lõpetada selleko, et nad wiistaksid piibli minema ja põletaksid neid Pariisi ja fogu Prantsusmaa tänaval, muutusid fogu maa elanikud nii metsiliks, et ükski inimene polnud enam oma enese majas kindel oma elu eest. Siis oldi mõneaastase kurtwa kogemuse tagajärjel niitõrd pettunud, et mõistuse suur apostel Robespierre pidi üttema järgmist: „Sfegi siis, kui ei oleks üldse Sumalat, peaksime leidma Sumala“. Peagi peale rewolutsiooni tõsteti piibel temale kohasele kõrgusele.

Ainult piibli usst wõib inimesi teha õndsaks ja ainult see, kes õiglaselt elab tema puhtate õpetuste ja käskude järele, wõib saada täiuslikuks. Kõik wormid ja inimlikud traditsioonid, iseremooniad, mütoloogia, filosoofia ja teadus laisewad inimliku hinge surra waimlisesse nälga. Piibel selle wastu on waim ja elu ning jääb maailmas igawesti õige kultuuri aluseks. Plutarch, paganlik kreeka kirjanik, ütles, et ennem wõib ehitada palee õhku kui rajada riiki usuta. Kui inimesel

wõetakse usst Sumalasse ja piiblisse, siis näeme, et tema efsib ringi igasuguse lootuse ja hullub tuhanda segase õppelause kaoses. „Kus ei ole prohwteti nägemist, seal läheb rahwas üleannetumaks“, ütleb tark Salomon. Õp. sõn. 29, 18.

Enamjagu inimesi, kes laidavad piiblit, pole ise kas sugugi wõi ainult wähe lugenud selle sifu ja süwenenud sellesse. Nemad otustawad ja arwustawad selle sifu kurtjade arwustajate järele. Piibel aga on Sumala tõeline sõna; seda wõib näha wiljast, mida ta aja jookkul on tekitanud rahwa põlwele seas.

Kõlbliselt rikas Sumala firi maa elanikele.

Kui isa kirjutab pojale kirja ja poeg wiistab selle lugematult nurka, siis nimetab isa oma poega halvasti kaswatatuks ja tänamatuks. Need, kes laidavad piiblit ja wiistawad selle lugematult nurka, on sarnased sellele pojale, kes wiistab kõrwale oma isa kirja. Kõik inimesed, kes kirja, mille Sumal andis meile taewaast, jätawad lugemata wõi isegi põlgawad ja tallawad jalgadega, teeniwad tõesti, et neid nimetataks „jumalatuteks inimesteks“. Piibli mittelugemine ja põlgamine ei wõi eemaldada piibli wäärtust maailmast. Sumol on muutumatu ja tema sõna jääb samaks igawikus. Meie oleme näinud tema mõdmatuid healegusid ja ise maitunud neid ja tuhanded inimesed wõiwad täna finnitada tema õpetusele ja manitsustele järgnemise eraforralisi tagajärgi.

Piibli wõim ja mõju inimese eluwiijile.

„Enam kui saja aasta cest tulid kaks härrat lord S. Lyttleton ja Gilbert West, kes mõlemad olid suured uskmatud, ühisele otsusele, et kumbki neist walib wälja kõige wähem usutatwa loo piiblist, uurib seda põhjalikult, et omal käel tõenduda, kui wähe uskumistwäärne olewat piibel. Lord Lyttleton walis oma teemiks Pauluse ümberpööramise loo. Kui ta tahtis alata selle ülesande kirjutamist, leidis ta, et ta peab uurima seda põhjalikumalt kui ta senini teinud ja selle juures kohtas ta Jeesust „tee peal“ ja tema südamesse tungis

ennenägemata valgus ja lõpuks kirjutas ta töö mitte kristlikkuse vastu, vaid selle kaitseks ja tema „Märkused Pauluse ümberpööramise ja apostliameti“ üle jälgidavad hulga tõendusi selleks, et kristlikkus on jumalik ilmutus.

Gilbert West valis jutustuse Jeesuse Kristuse ülestõusmisest ja tema uurimiste tagajärjeks oli sama tulemus. See, nii mitmetordiselt tõestatud asjaolu veenis teda täiesti ja tema sai samuti eeskujulikult ja tuliseks usu ja armuõpetuse kaitsejaks.

Piibli tegelikku väärtust ei tule otsustada inimlike arvamiste, arvustuste ja seletuste järele, nagu näeme seda moodjatest mõnikajatest ja lairjatest, vaid palju enam tema wilja järele. Sellest asjaolust on täiesti teadlikud kõik need, kes on veendunud selles, et õige, õndsaks tegev kristlik wogadus ei seis ainult wormide ja wäliste pidustuste tähelepanus, vaid õpetuse Kristuse õpetuste ja igawese ewangeeliumi järele elamises.

Neil mail, kus jäeti hooletusesse wõi teelati piibli lugemine ja selle õpetuste kuulutamine, näeme suurimat arvu halbade, tagedate, kavalate, moondunud, kõlbluseta ja jumalateist inimestest. Rahwas, kes ei ela Jeesuse Kristuse õpetuste ja ewangeeliumi põhimõtete järele, nõrkelt taktimatult kõige mussema pimeduse wõimu all ja tema juhid, kes jätawad hooletusesse wõi taktitawad ewangeeliumi lugemist ja selle tartutamist, on süüdlased äraandmises Kõigewägewama ees. Õpetuse, usu wõi raamatu väärtust hinnatakse tema hea mõju ja elawa tagajärje järele inimlikule iseloomule. Paljud inimesed teadmatusest heidawad piibli kõrwale ja nõrketwad pimeduses ja kurjas elus, sest nad pole püüdnud kohandada oma elule piibli tähte ja ettekirjutusi.

Keegi waene wanamees armas as wäga oma piiblit ja ustus kõike, mis oli seal kirjutatud. Tema seltsimehed löbustasid end sagedasti tema üle, aga nemad ei jaganud tema waadet. Ühel päewal küüsid nad temalt, kuidas tema wõib teada, et kõik mis seisab piiblis, on tõde. Ta wastas: „Piibli väärtust wõib hinnata waid siis, kui maistakse tema õpetusi ja piibli mõju järele inimeste iseloomu peale wõib panna tähele ka selle jumaliku mõju“.

Jeesus väljendas end kord rääkides inimlike teooriate ja seaduste kasutusest, järgmiselt: „Nende wiljast peate teie neid tundma. Kas wiinamarju nopitakse kibutuisust, ehk wiigimarju ohakast? Nõnda iga hea puu kannab head wilja, aga paha puu kannab paha wilja. Hea puu ei wõi paha wilja kanda, ega paha puu head wilja kanda. Iga puu, mis head wilja ei kanna, raiutakse maha, ja wisatakse tulesse. Seepärast nende wiljast peate teie neid tundma.“ Matteuse 7, 16—20.

Kui piibel oleks waid täiesti harilik raamat ja paljude aastasadade wältel poleks walmista-

nud head wilja, oleks ta ammugi „kui paha puu maha raiutud ja tulesse wisatud.“

Kui ta oleks waid inimliku fantaasia saadus ja mitte Jumala töö, oleks ta ammugi, nagu paljud teised raamatud, jäetud unustusesse ja teised, paremad tööd oleksid pidanud ületama selle. Aga meie teame ja näeme, et piibli mõju inimeste südamele ja kõlblusele on nii suur, et miljonid inimesed uuesti sünnitawad ja saawad täiuslikumaks tema õpetuste ettekirjutuste ja manifeste läbi.

Kuulus baptisti jutustaja Spurgeon jutustas järgmise loo, mis näitab meile, et isiklik kogemus on parim piibli tõelikkuse tõendus.

„Kellelegi neegrile oli kunagi tema sõber jutustanud, et mõned inimesed olewat ütelnud, et piibel pole sugugi tõde. Neeger aga ütles imestanult: „Kuidas? Kas piibel pole õigust ja tõde jälgidaw raamat? Kuidas ta wõib siis mind juhtida õigust armastama ja kurja wihtama! Kuidas wõib see raamat olla wale, mis muutis ümber mu südame. Ma olin joomar, waras ja waletoja ja see raamat rääkis minuga ja tegi mu uueks inimeseks. Ei, see raamat pole wale. See on parim tõendus maailmas, wähemalt inimesele enesele, kui mitte teistele. Meid, kelle südamed on ferkinud rõõmuse Jumala sõna läbi, ei suudeta waenlase pilke läbi naerda wälja meie usust.“

Parimat tõendust piibli jumaliku mõjule näidatakse tema õpetuste elustamises. Kes tahab veenduda selles, et piibel on Jumala ja mitte inimeste sõna, peab püüdma käia täielises awameelsuses ja kindlas veendumuses piibli õpetuste järele. Täetwalik õpetaja ei annud piibliarwustajatele muud kaitsewastust, kui järgmise tähele ütelse: „Minu õpetus ei ole mitte minu, waid selle, kes mind on läkitanud. Kui keegi tema tahtmise järele tahab teha, see tunneb, kas see õpetus Jumalast on, wõi kas mina iseenesest räägin.“ Joh. 7, 16. 17. Paulus ütles, et ewangeelium, — piibel — on „Jumala wägi õnnistuseks igaihele, kes usub.“ Rooma 1, 16.

Järgmised näited peawad illustreerima eeltoodud wäite tõelikkust.

„Keegi preester tegi kord kufagil külas teatawaks, et temal on wõim anda andeks patte igale inimesele. Kõik mõrtjutad, wargad, abielurikkjad, waletajad ja teised katused saawad kindlasti oma pattude andeksandmise ainult siis, kui nad ei loe uut Testamenti. Keegi noormees, kes kogu külas oli kardetud oma halwa eluviisi poolest, kuulis ka sellest kuulutusest. Tema ütles: „Ma olen süüdlane kõigis neis preestri poolt mainitud pattudes ja preester lubab mulle minu pattude inimliku andeksandmist, kui ma ei loe uut Testamenti. Mis aga wõib olla see uus Testament? Kindlasti muretsen endale selle raamatu. Noormees läks piiblitemüüja juure, kes alguses ei tahtnud müüa seda temale, sest ta tundis teda kui kõlwatut inimest. Kui ta aga veendus, et noor-

mees mõtles seda otsekohestelt, müüis ta temale Uue Testamendi. Mõned päevad möödusid, kui selle noormehe ema ütles oma mehele: „Kuidas see tuleb, et meie Hans viimasel ajal on jäänud rahulikumaks ja tagasihoidlikumaks? Ma ei näe teda enam joobnuna ja ööd ei veeda ta ka enam kõrtis, vaid oma toas.“ „Ma ei mõista sulle ütelda seda“, vastas isa, „kuid ma katsun teada saada“. Äärmisel päeval isa külastas poega tema toas ja leidis ta agaralt ühte raamatut lugemas. Ta läks oma naise juure ja ütles: „Hans loeb raamatut ja ma julgen uskuda, et see on Uus Testament“ — „Nii, nii“ rääkis selle peale ema, „kui see on see hädaoht ja Uue Testamendi lugemise tagajärg, siis kutsu ta alla, et ta meie võttime lugeda sellest raamatust“. Nemad kutsusid oma poja ja nad lugesid ühiselt Uut Testamenti. Jumal rikkalikult õnnistas sõnu, mis nad kuulsid. Naine jooksis kellegi ewangeeliumi jutlustaja juure ja kutsus ta külla oma majja. „Ma teen ühe toa wabaks“, ütles ta, „toon toolid ja kutsun kõit naabrid Uue Testamendi sõna kuulamisele“. Jutlustaja tuli, kolm hinge võtised wastu Jumala sõna ja pöörsid ümber. Mõned nädalad hiljem kutsus külawanem ewangeeliumi jutlustaja külla ja ütles: „Ma ei tea kuidas piibel sattus sellesse majja ja nende inimeste kätte, aga nii palju kui ma tean, wadeldi seda maja hilja ajani, kui küla katupeša; nüüd aga on see muundenud Paradiisiks“.

Kui piiblit ei oleks rohkem tähendust, kui mõnel harilikul raamatul ja tema algataja ei oleks olnud muu kui surelik inimene, siis ei võiks see omada sarnast wäge. (Ärgneb.)

Inimkonna igatjuste lõppsiht.

Kõigil aegadel käib läbi inimkonna igatsimine, rühkimine, püüdmine kuula sihi järele. Mõnikord on ruttimine selle sihi järele kiirem, mõnel ajal aeglustub samm, mõnikord näib siht wäga lähedal, sealfamas tõugataste see ettenägemata olukordade tõttu jälle kaugusesse. See on Jumala laste igatus, lunastamise, nende lapseõiguse täielise ilmutamise ja isamajja pääsemise järele. Kaduwa asja alla heidetud loom wõtab oja igatsimisest ja ägab selle all, nagu tunnistab Paulus. Rooma 8, 20—23. Teadmine saada täiesti oja sellest lunastamisest, oli olemas juba esiisade ajast saadik, kuid ka alles praegu on see lootuse asi.

Esimese 4000 aasta tsel kuulutasid Kristuse waimu läbi walgustatud prohwetid sellest lunastusest Kristuse kannatuse ja au tagajärjel. Prohwetid ise on otsinud ja taga nõudnud seda õnnistust. 1. Peetr. 1, 10—12. Nende ettekuulutus-tes olid aga Kristuse kannatus ja au seotud nii tihedalt, et esimene näis toowat endaga ka teise.

Ootajate usklikkude ees hõljus see ainsama sihi-na ja iga selle oja täitumine kõwendas ootust. Wanatestamentlik lootus jõudis kõrgustipule prohwet Malakia sõnades (Mal. 3, 1): „**Pea** tuleb oma templi juure Issand, seda teie otsite, ja seaduse ingel, seda teie tahate; waata, ta tuleb, ütleb wägede Jehoowa.“ Eliski kaowad 4000 aastat, pikk aeg lühitsealilisele inimkonnale, kuid „peagi“ Jumalale, kellel 1000 aastat on nagu üks päew.

„Tema peastab oma rahwa nende pattudest,“ on rõõmusõnum, mis kõlab tema inimeseksfaamisel, kuid ta peab ka nende kuningas olema. Matt. 1, 21; Luka 1, 32. Nii kaua seda lunastust ootanud kiidawad wägede Jehoowat juba poistese kõne juures templis ja eriti tema wägetwa ülesastumise puhul. Jumala waim hingas tema peal ristimise juures ja Isa tunnistas kolm korda, et see on tema poeg. Kristija Johannes ja Jeesus kuulutasid rõõmsat sõnumit, et taewariik on „ligi“ tulnud ja aeg on saada taewariigi alamaiks.

Jeesuse ülesastumisel olid jällegi möödunud seitse aastat, kätte oli jõudnud üldine wabakslastmise aasta, rõõmuaasta pasun oli suurel lepitus-päeval kuulutanud juubeliaasta algust. Kõit lewiitlised seadusewarjud pidid Kristuses saama olen-diks, tõestuma pidi wabanemine saatana hirmsast teenimisest, patust ja selle tagajärgedest, haigustest ja surmast. „Issanda meelepärane aasta“ (Luka 4, 17—21) oli käes, täitus Sejaja ettekuulutus. Ja seda Jumala poeg wabaks teeb, seda teeb ta „dieli wabaks.“ Joh. 8, 36. Selle tunninga, selle riik pole „siit maailmast,“ wõimusõna äratas üles ijegi furnud. Tactwas oli atwatud, inglid käisid üles ja alla üle inimesepoja, saatana langes nagu wälk Kristuse ja tema jüingrite wõimusõna ees. Jumala kohus läks üle saatana. Püha mäe peal apostlid maitsefid ijegi eelmaitset suurest aust Isa juures. 2. Peetr. 1, 16.

Mis oli siis loomulikum, et Jüingrid Kristuse wiimasel käigul Teruufalemma ootasid peatset Jumala rligi ilmutamist! Luka 19, 11. Päifese pimenemine, maawärisemine ja Jumala kõige pühamat paita warjawa templi waheteki kärisemine olid wõimsad tunnusmärgid, et jumalariik täidesaadetud kanuatusse järele ilmutub oma hiilguses ja et nüüd on kõigile usklikkudele tee Jumala aujärje juure waba. Ijegi pealik risti juures tunnistas: „Tõesti, seesinane inimene oli Jumala Poeg!“ Seega oli täitunud igatvesti maffew lunastusohwer, kõrwaldatud patt, lepitatud kuriöö, toodud igatwene diguslikkus, wõdietud tõesti kõigepüham. Taan. 8, 24. Kuna Õnnistegija neljakümne päewa tsel igatwese elu waldamises ilmutas end oma jüingritele ja ilmus ka mitmele teisele, siis näis tõesti kohane jüingrite küsimus tema eemaldumisel: „Issand, kas sina selsinatjel ajal jälle Israeilile üles ehitad kuningriigi?“

Nende pikkude ees võeti Kristus üles taevasse, et peale saatana, patu ja maailma võitmist istuda taevas aujärjel valitseja paremal käel. Mart. 16, 19; Ilm. 3, 21. Jumalafartuse salaasi oli avalikuks fannud. Jumal polnud avalikuks saanud mitte ainult lihas, vaid tema kannatuste järele „üles võetud auga!“ 1. Tim. 3, 16.

Kuid edasi sai jüngeritele peagi peale seia Nelipühi ajal ofaks kuulutus, et Kristus olewat kõige täielikult omanud võimu taevas ja maa peal. Peale teiste võimsate tundemärkide tuli veel taevast kange kohisemine ja tunnistusjõud ülevalt langes meestele ja naistele ning noortele ja vanadele. Kuna enne olid vaid üffitud mehed tunnistanud Jeesuse kannatustest ja aust, siis oli neid nüüd korraga 120 ja kõik kuulutajid rõõmsalt ja kartuseta ristilöödu ülesäratamisest ja ülendamisest oma Isa paremale käele. Joeli ettekuulutus „viimsapäeva“ märkide asjus oli seega täitunud nii selgelt, et Peetrus võis ütelda suurele hulgale: „See on, mis prohvete Joeli läbi on öeldud.“ Nii võimsalt mõjus selle ettekuulutuse täitumine pealkuulajatele, et 3000 kõigist Israeli keeltest, kui esimene viili, andsid end Jofandale ja moodustasid seega waimustfündinud jumalafoguduse, mis oli rajatud tõelisele nutgatiwile ja mille ehitus koosnes elawatest kiwidest. Sama Peetrus (1. Peetruse 1, 20), toonitab seda usflike hiljem veel kord nende usu ja tõotuse kõwendamiseks. „Kes küll enne oli ära nähtud, ennegu maailma raja oli pandud, aga wiimafel ajal on avalikuks saanud teie päraft; kes teie tema läbi Sumala fisse usute, kes teda on surmalt üles äratanud, ja tema le au annud, et teie usf ja lootus peab Sumala peale olema.“

Lõpuaeg oli tõesti alanud, nii kaua oodatud jumalafartuse salaasja ilmutamine oli sfündinud, ristilöödu oli ülendatud taevas Kõigevägewama paremale käele ja rietatud tema au ja kõikwõimuga. Usus elaw tee, täiesti lahtumine to elutust lewiitlikust warjudeteenistusest, ilmutas nüüd kindlat pääsu Sumala aujärje juure. Kõigepühama warjamine eesriide läbi oli ühtlasi täristatud lõhki Kristuse kannatuste läbi tema lihas ja waba fissepääs kindlustatud tema were läbi. Tema ise kui eeljooksja oli fisse läinud ja walitfes nüüd kui õige Meltifedef kuninglikus külluse aus oma Isa paremal käel.

See kuninglik ülempreester aga jagab kõigile kui „õiguse kuningas“ oma õiguse ületwa riide ja kingib neile oma aujärjelt Jerufalemis, rahulinas, õige rahu, mis on kõrgem kui kõik mõistus. Igauks, kes läheneb sellele armutroonile täis rõõmsat usaldust, saab selle isa juures olewa eestkõstja wõimusõna läbi armu armu peale ja abigas hädas.

Ka pole ta üffinda läinud üles kõrgesse, ta on võtnud endaga efimesed annid, äratõitmise rõõmu, patu, surma ja maailma üle. Ew. 4, 8; Kol. 2, 15. Johannes näeb neli kolmalfümme wanemat, keda Jumal on Kristuse werega ostanud fuguharude, rahwa ja paganate feaft Isa ja Talle aujärje ees. Nemad kiidawad Talle wäge, rikust ja tarkust; ta on wäärt tõtma austust, au ja kiitust, feft ta pole ostanud neid mitte ainult oma were läbi, vaid on need teinud nende „Sumalale kuningaks ja preestriks,“ nemad maitsewad juba Isa au ja näewad teda päewal ja õõsel palest paleste. Ilm. 5, 8—12. Usus ei waata meie Kristust mitte ainult kui eeljooksjat aus isa paremal käel, nagu kord Tehtwanus, vaid meie oleme juba „Sioni mäe juure saanud, ja elawa Sumala linna, taewase Jerufalemma juure, ja mitme tuhande ingli juure, efiti sfündinute kofkutulemise ja foguduse juure, kes taevas on üles kirjutatud, ja Sumala juure, kes kõitide kohtumõistja on, ja õigete waimude juure, kes täiesti pühaks saanud, ja uue feaduse wahemehe Jeesuse juure, ja riputamise were juure, mis paremaid asju räägib kui Abeli weri.“ Ebraea 12, 22—24.

Tee taewaste kõrguste juure on waba igauhele, kes tõesti usub ja järgneb oma õnnistegijale. Meie eeljooksja on juba walitseja oma aujärjel, kui õiguse ja rahu kuningas, tema on meie heaks jõudnud sfihile. Temaga on sfihil ka 24 wanemat, kes on ka kuningad ja preestrid Sumala aujärje ees. Ka meie oleme peagi sfihil „wähese aja päraft“, kui meie Paulusega unustame, mis taga on, firutame ennast sinna poole, mis ees on, ettefeatud märgi poole — ülitwa asja poole, mis sfjaldeb Sumala taewolift kutsumist Jeesuses Kristuses. Willip. 3, 13. 14.

E. R. Conradi.

Sumala loomisjaladus.

Maailma loomine sfündis kahekorõje kolme päewa tööga. See kaheksjagamine loomisjutustuses on wäga filmapaistew. Kolme wiimase päewatöö loomised on teatawal määral efimese kolme täiendus. Nii tõi Sumal efimesel päewal efile walgusrõigi, neljandal päewal aga lõi ta walgused. Teisel päewal lõi Sumal laotuse — taewa — ja määras wahekorõ õhu ja wee wahete. Wiendal päewal kutsus Sumal efile õhu- ja weeloomad, õhu- ja weemaailma elanikud. Samuti on kooskõlas kolmanda ja kuuenda päewa loomistöö. Kolmandal päewal laskis Sumal kuiwa weest efile tulla ja tärgata noorel rohul ja rohtudel, mis kannawad feemet

ja wiljalistel puudel, kuna ta aga kuendal päewal löi selle riigi elanikud, nimelt maa loomad ja inimese. Nii on siis peamiselt kolm riiki, mida Jumal loomisel on kutsunud esile: walguise riik walgustega, õhu ja wee riik, kõrgus ja sügawus lindude ja kaladega ja maariik oma elanikkudega, kelle kõrgeim esindaja on inimene.

Seega on antud meile eeskujuni normiks, mille järele Jumal tegutseb waimliselt. Ja selle kawa on Jumal hoidnud alal ka inimese uueksloomiseks. Ka siin muretseb ta enne walgusriigi, s. t. ta kingib inimesele walgustust. Wäga tabaw näide inimese uueksloomise selle wiisi jaoks on apostel Paulus. Meile on tuntud tema ümberpööramislugu. Kui ta oma südame pimeduses oli teel Damaskuse poole Issanda jüngerite jälgimiseks ja hukkamiseks, ümbritses teda korraga walgus taewast. Selles walguses ilmutas end temale Jeesus ja näitas, et tema tee on eksitee. See jumalik walgus oli nii tugew, et Paulus kolmeks päewaks kaotas oma ihuliku silmanägemise. Ja nii on läinud weel nii mõnede, keda esimest korda walgustati taewalikust walgusest ja õnnistati taewase äratundmisega. (Apost. teg. 9, 1—9.)

Seda, mida Paulus ise oli kogenud, tahtis ta tuua ka teistele. Kui ta pidi wastust andma kuningas Agrippa ja Festuse ees, rääkis ta ka oma kutsumisest Kristuse teenriks, avaldades sealjuures oma enese üleelamusi ja nimetas ka tööd, mida temal on teha paganate seas tähentades: „Tema on mind läkitanud teie filmi lahti tegema, et teie pimedusest wõiksite pöörata walguise poole. (Apost. teg. 26, 12—19.) Selle järele peab apostel Pauluse kogemus teatud mõttes olema iga üksiku uskliku kogemus. Sinu silmad peawad lahti tehtama, pimedus peab kaduma, sa pead walgust nägema. Sellega ühelmeel on apostli sõna 2. Kor. 4, 6: „Jumal, kes walguise käskis pimeduse sees wälja paista, on see, kes meie südame fiske paistnud, et meie wõiksite teisi Jumala au tundmisega Jeesuse Kristuse palge sees walgustada.“

Loomise teine riik oli laotus, firnament, taewas. Nii muretseb ka Jumal uusloomises inimesele peale walgustamisest taewa, s. t. lubab talle heita pilgu ülimalise maailma. Samuti lasseb ta teda waadata sügawuse riiki, allmaailma, s. t. ta ei tunne mitte ainult Jumalat tema üllemas taewalikus tegevuses, waid ka saatana sügawusi tema saatanalikus töös. Mittewalgustatute jaoks pole sealpoolset, Jumalat ega saatanat. Walgustatu aga näeb mõlemaid. Temale on üliline samuti ka maailme maailm täieline tõelikkus.

Ka selle jaoks on apostel Pauluse kogemus eeskujulik. Selle järele, kui teda oli walgustatud Damaskuse ees ja ta oli tunnistanud end Issanda järelkäijaskonna hulka, pühendati teda ikka sügawamini teise maailma saladustesse. Ühest pilgust sellesse maailma jutustab ta meile 2. Kor. 12, 1—4. See elamus oli olnud temale nii suur, et ta oli waikinud sellest neliteist aastat. Nüüd aga tungima juhuse puhul tundis ta end põhjustatud liniku kergitamiseks. Tema rääkis oma tõstmisest kuni Jumala Paradiisi, kusjuures ta kuulis ülesrääkimatuid sõnu, mis ükski inimene ei wõi rääkida. Taewalik, igawene on alati ülesrääkimatu. Meisse taewastesse saladustesse tahab Jumal lasta waadata iga walgustatut.

Sama elasid üle Jumala mehed wanasti. Jesaja jutustab suurest nägemisest oma raamatu kuendas peatükis: Tema nägi Issandat istuwat suure ja kõrge aujärje peal. Tema riiepalistused täitsid templi. Serawid moodustasid trooniwahid ja hüüdsid kõue häälega, et wabiseksid templi postid: „Püha, püha, püha on wägede Jehoowa! Kõik maailm on tema au täis!“ Kui Jesaja nägi seda suurt nägemist ja kuulis seda kiidulaulu, hüüdis ta: „Häda mulle, sest ma olen hukas.“ Inimesed, kes tohiwad näha Jumalat tema pühaduses, tunnewad end fagedasti seda suuremas patus. Inimesed, kes on waatanud teise maailma, muutuwad tihti wäga alandlikkudeks.

Efekieli jutustab samuti oma raamatu esimeses peatükis pilgust sealpoolsesse maailma. Ka tema nägi Jumala aujärge. Walgus ja tuli ümbritsesid trooni, selle ees seisid teenistusalmitse taewased olendid. Nende tiibade kahiseniine oli kui Kõigewägewama hää, kui suure wee kohisemine, kui wägewa sõjawäe mürin. Walgus aga oli ümbritsetud taewase wikerkaare selgusest. See oli Jehoowa au waade. Ja kui Efekieli oli näinud seda pilti, heitis ta filmi maha. Taewalik wõim ja au mõjuwad wõimsalt.

Ka Daniel, lõpu prohwet, tahtis heita pilgu teise maailma. Tema nägi kohtu stseeni. Aujärjed pandi sinna ja Wana päiwist istus maha. Kes tunneb Jumalat kohtunikuna, tunnistas kohe nagu Daniel end süüdi ja wärisseb tema ees.

Warjamatut pilku sealpoolsesse maailma lubati heita apostelprohwet Johannesele. Waimus wiidi ta suure mäe peale. Sealt nägi ta Talle pruuti, püha Jerusalemma, maha tulewat Jumalast taewas. Täpselt on taewase Jerusalemma au kirjeldatud Ilmutuse 21. Kokkuvõetult on aga öeldud: Sellel oli Jumala au. Et see au on ülesrääkimata ja kirjeldamata,

seda võime meie ainult aimata. Seda au aga tohtis waadata Jeesuse armsaim jünger — olles Patmose saarel. Millist mõju avaldas see waatamine Johannele, ütleb ta meile ise 22 peat. 8.: „Mina, Johannes olen see, kes seda nägi ja kuulis, ja kui ma seda sain kuulnud ja näinud, heitsin mina kummardades maha ingli jalgade ette, kes mulle seda näitas.“ Johannes võdis ainult maha kummarduda peale seda, kui ta oli näinud taewalist au. Ja nii on see igaiühiga, kes tohib näha midagi sellesarnast. Mida rohkem inimene tunneb ära taewasest maailmast, seda enam saab ta palvetajaks waimus ta töes. Siinpoolseinimesel pole millegi pärast palwetada.

Kolmas loomisriik oli kindel maa oma elanikkudega, maailm. Ka inimese uusloomises on maa kolmas Jumala töö, j. t. alles siis, kui ta on saanud meele teise maailma — j. t. taewa jaoks, võib ta leida õige seisukoha maa vastu. Seepärast on jumalamehed ja õiged usklikud olnud alati maa parimad kodanikud. Ka selleks on apostel Paulus meile tabaw eeskuju. Küll wist keegi pole seisnud mõlema jalaga maa peal nii nagu tema. Keegi teine pole nii oma käsi ja waimu andnud selle maailma armastusteenistusse, nagu tema on teinud seda. 2. Kor. 11, 23—33 jutustab ta meile mõnda oma tegewusest. Tema kuulsus seisis selles, et ta võdis ütelda: „Ma olen palju enam tööd teinud, kui nemad kõik.“ Tõesti, usklikud mehed pole fantastid ega unistajad, kes maa peal ei oska midagi peale hakata. Nemad pole nurisejad ega logelejad, waid nad on usinamad töötajad ja agaramad loojad. Nad on praktilise meele ja abivalmi käega inimesed. Sealpoolse maailma tundmine ei pööra inimest maast ära, waid näitab temale, kuidas peab olema tema seisukoht siinses maailmas. Õige sealpoolse eeskuju on alati ka mõistlik siinpoolse inimene, sest ainult õigest taewase äratundmisest tuleb õige seisukoht maise vastu. Usklik ei kohku tagasi wõitluse, kannatuse ja töö eest, ta võtab neid kui maisele antuid ja maisele wajalikke, sest see on inimeste osa, nagu see on kuulutatud patulangemise järele 1. Moosese 3. Nii wõitleb usklik inimene rõõmsalt oma wõitlust. Tema kannatab kannatlikult valu ja teeb õnnelikult oma tööd oma palehigi sees. Kuid ta ei wõitle, kannata ja tööta üksinda, waid pilguga üles oma Taewasele Isale.

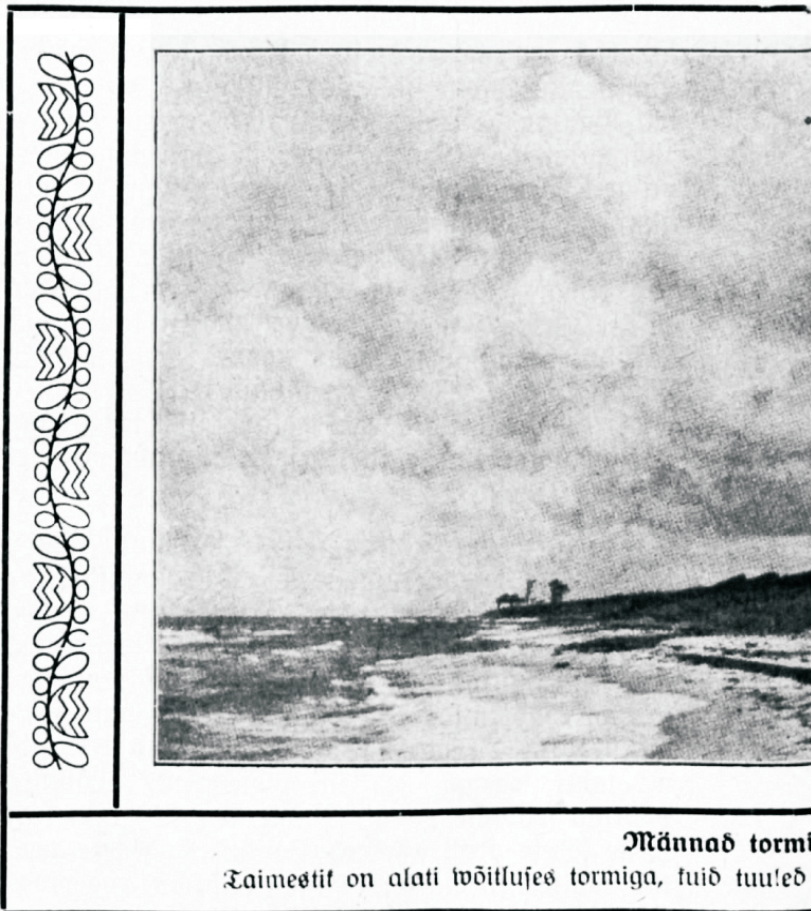
Jumal lõi maailma targa reegli järele, ja nii loob Jumal ka uusi inimesi sama seaduse järele, kus ta kõige pealt walgustab inimesi, siis awab nende silmad taewase maailma jaoks ja wiimaks seab ta nad õigesse olukorda selle maa kohta.

A. Wegner.

Mits

Loe seda artiklit ja mõista, mits see on nii.

Jumalat laidetakse oma lastele kannatuste lubamise eest rohkem, kui selle eest, et ta laseb tasta pattu, laseb elada kuradit ja laseb surma külastada maailma elanikke. Sest patt võib tuua vähemalt ajutist lõbu, kuradit võib eluga rohkem karistada kui hävitamisega; surm toob sagedasti tervendust kannatusele. Kuid kannatamine iseenesest näib olevat täiesti halb.

Männas tormi

Taimestik on alati võitluses tormiga, kuid tuuled

Teenimata kannatamine.

Siin tahame käsitada Jumala enese pühade inimeste kannatust, sest seda on kõige raskem mõista. Meie ootame, et inimene kannatab oma eeskuste eest. „Mis inimene ial külvab, seda tema ka lõikab,“ (Gal. 6, 7) on seadus, mida isegi kõige enam taebatu isik peab tunnistama kui täielist tõde. Ja inimesed lähewad meeleldi pattu teades, mis on karistus, kuid arvestades pääsemisega kas osaliselt või täieliselt, või nad oletawad, et patu lõbu asendab karistuse ja nad tahawad sel teel tasakaalustada oma arvet.

Kui aga kannatamine on teenimatu, mida ütelda sellest? Tõsi, meie oma lühinägelikkuses ei või alati ütelda, eriti teiste üle, mis on teenitud ja mis mitte. Kuid on juhuseid, kus oleme kindlad, et mõni waene, olend kannatab rohkem kui

Sumal lasseb füütutel kannatada?

ta peaks, eriti võrreldes mõne teisega, tallel on palju kergem, olgugi, et ta on süüdi palju suuremas ülekohтус. Pole muud küsimust kui et siinses elus on suured ühtlustused kannatamises. Sumalafartmatud kasvavad „kui haljas puu“ (Laul 37, 35) ja õiglaste kohta kurdab laulik. „Siin saavad nemad rohkesti wett juua.“ (Laul 73, 10). Ja meie kõik kaldume kordama seda küsimust.

Õsitateks pange tähele, milleks Sumal lasseb olla patul ja elada kuratil; et nemad on kannatamise

find sunnitakse selleks, waatamata sellele, kas ja tahad wõdi mitte. Armastuses on parim see, et ta on waba. Ja sa ei hinda ühegi ifiku armastust kui sa tead, et ta tunneb, et ta peab armastama find. Meile meeldib olla walitud armastuses. Sumal andis oma olendeile eesõiguse armastada teda waba waliku järele wõdi mitte. Ainult sel teel nende armastus wõib olla waba ja hinnatud tema poolt. Sumalat mitte armastada, on Sumalat wihata. Ja Sumala wihkamine on patt.

Wihkamine wiib mäsule.

Õsimene olend, kes ei eelistanud Sumala armastamist, oli Lutsifer, peaingel taevas. Tema wihkamine wiis ta mäsule Sumala wastu ja paljude teiste inglite meelitamisele teha sedafama. Tema ja tema poolt meelitatud ütlesid, et Sumal on õiglusetu ja et nemad wõiksid maailmaruumi walitseda paremini kui tema ja näitaksid temale, et nad seda ka wõiksid, kui Sumal oli ütelnud, et kõik on wabad patustamiseks, kui nad seda paremaks peawad, kuid igawene surm külastab neid, kes patustaksid. Lutsifer wastas, et selles on Sumal ülekohтune ja parim walitus, Lutsiferi wiisil, lubaks igaihele alati teha seda, mis talle meeldib ja kunagi poleks waja kannatada halbu tagojärgi.

Lutsifer ja tema poolehoidjad heideti taevast wälja, et seal ei oleks enam lahkeheliid kuid temale anti wõimalus püstitada oma õigust, olla parem walitseja kui Sumal ja sest peale kutsuti teda saatanaks wõdi kuratiks. Sumal ei wõinud teha teifiti ja siis oli õiglase kõigi wastu; sest ta poleks andnud saatanale wõimalust, telfed inglid kui mõtlewad olendid oma enese mõistusega ja waliku wõimuga, oleksid oisustanud, et Sumal oli õiglusetu ja saatanal oli õigus. Nii pidi saatanale lubatama elada seni, kui ta nõuded on tõestatud kui waled ja kasutamatud. Ja see wõtab aega. Patt peab jatkuma samal põhjusel. See peab tootma oma lõikuse nii, et iga Sumala olend, ka kurat ise, lõplikult tunnistab, et see oli wale siht.

Surm, õige karistus.

Ja surm peab olema, sest et ta kunagi kufagil ilmaruumis ei hoita elus neid, kes ei taha lahkuda patust — ja neid on palju — sest siis patt muutuks igaweseks ja Sumala looming ei wõdi kunagi olla täiesti puhas ja õiglase. Nii tahab Sumal häwitada pattu ja patuseid, kes teelduwad patust päästmisest ja meie peafime olema tänulikud, et ta tahab seda. Surm, millest meie kirjutame, on igawene surm. Surm, mis tuleb õiglastele ja millest on ülestõusmine, pole tõeliselt surm, waid ainult pikk uni, nagu Jeesus ütles Mariale, Latjaruse õele. See on tulnud peamiselt selle pärast, et kurati wõimalus pidi kestma teatud aja ja Sumal tegi õiglaste inimeste elu lühikeseks, et

el rannal. —
mõjutawad neid ainult lindsamale juurdumisele.

algpõhjuseks, selles ei wõdi olla mingit kahtlust. Sumal pole loonud pattu, ega ole ka wastutaw selle tekkimise eest. Sumala iseloom põhjeneb armastusel ja mele ei soowiks seda ka teifiti. Armastuse õigeks loomuks on, et tal peab olema mingi ese; ta peab midagi armastama. Armastus ei wõdi olla üffinda nii, et tal pole midagi tegemist teisega.

Meile wõib meeldida maja, lill wõdi auto, kuid meie ei wõdi armastada neid, sest need ei wõdi armastada meid wastu. Meie tarwitame walesti sõna armastus, kui meie tarwitame teda meeldituse mõttes. Nii ldi Sumal kõik olendused, et nad wõiksid armastada teda tema armastuse eest nende wastu. Äalgi nüüd edasi, et näha punkti, millele läheneme.

Edasi on armastus tõstiasjaks, et seda ei saa juundida. Sa ei armasta ühte ifikut tõeliselt, kui

neil poleks waja elada kaua ja kannatada patus. Sellest wõime näha, et Sumal päästab meid paljust kannatusest, mis meil wõiks olla, kui meie elu oleks pikendatud.

Nüüd teenima'la kannatamisest. Otsustage kindlasti, et Sumal on õige. Selles elus wõib näha ebatafasufi põhjustel, mis on kõige paremtni tuntud Sumalale ja on meile raskesti arusaadavad, kuid on kindel, et igatviit ühtlustab asjad. Midagi pole kindlam, kui see.

Sob oli õpetuse aineks.

Selles elus asjad tasanetvad praegu igal puhul, kui meie waatame neile Sumala waatepunktist ja ootame kuni ta lõpeb isiku käitlemises. Sobi kogemus on üks näide. Mitte mingi ülekohtu eest, mida Sob oleks teinud, Sumal lastis teda kannatada praegu kuulmata kuufatufi ja kõige hirmsamaid muresid ja piinasid. Kuratle ja kõigile taetwa inglitele õpetusesemeks tarwitas Sumal teda teatud suure tõe katsumiseks. Kuid Sob ei teadnud sellest midagi. Tema poleks wõinud teada ja siiski puhtalt kannatada wälja seda katset. Tema pidi teadmatult kandma seda. Kuid Sumal tegi kõik temale kohaseks ja andis temale enam, kui ta oli taotanud. Ja meie arwame, et Sob enne oma surma oli unustanud, et tal kunagi oli elnud katsumine.

Ja just siin on seletuse algus, miks Sumal lubab tulla meile kannatufi. Ajage oma peast, et kannatus on karistus patu eest, et meie kannatame halwa tegemise eest. Eõsi, kogu kannatamine üldiselt on patu tagajärg selles mõttes, et see poleks muidu kunagi juhtunud, kui patt poleks tekinud. Kuid minu ja sinu eriline kanntus pole minu wõdi sinu patu tarwlik tagajärg.

Sumal tarwitab kannatamist nii hästi distsipliinina kui karistusena. Näiteks keelatakse last õuest tänavale minemast. Kuid ta tahab minna ja paigalejäämine on temale tõeliselt kuufatufeks. Ta wõib imestada ja sagedasti teebki seda, mis wallatust ta küll on teinud, et on teeninud samase karistuse. Kuid tõeliselt pole see karistus waid kaitse autode eest tänaval, distsipliini õpetada, et wäljas on hädasoht.

Ja kindlasti wajawad distsipliini meie seast kõik samuti, nagu lapsed. Ja distsipliin on kannatus. Isegi Kristus, kellel üle kõigi olendite ei oleks waja olnud distsipliini, „on tema sest, mis ta kannatanud, sõnawõtmist õppinud.“ (Ebrea 5, 8), ta pidi „kannatamiste läbi täieks“ saama. (Ebrea 2, 10).

Meie mõtleme temast, kui absoluutselt patutust ja täielikuse õigest olemusest. Ja ta oli seda. Siiski oli midagi isegi tema üle, mis wajas kannatamist, et teha teda meile kohaseks asemikuks. Kas meie nõuame wabadust seal, kust isegi tema ei pääsenud? Oleme meie paremad kui tema? Ara taebustega kannatamise üle.

Kannatamine on õnnistus.

Kannatamine pole hirmus asi. Piiblis pole kufagil lubatud wabadust sellest. Selleasemel on on aga wäga selgesti lubatud, eriti headele inimestele: „Kõik kes tahawad jumalakarilikult elada Kristuse Isesuse sees, neid peab ka taga kuufatama.“ 2. Tim. 3, 12. „Minu armsad, ärge pange palatwat, mis teile juhtub, mitte wõõrats, mis teile kuufatufeks juhtub, otsegu juhtuks teile üks wõõras asi; waid nõnda, kui tell Kristuse kannatamisest osa on nõnda olge rõõmsad, et teie ka tema au illumises suure rõõmuga wõite rõõmsad olla.“ 1. Peetr. 4, 12. 13. „Alga kõik hirmuandmine, kui see käes on, ei seda arwata rõõmu waid kurbuse oletwat; aga küll ta wiimaks rahulise õiguse kasu neile annab, kes see läbi on hästi õpetatud.“ (Ebrea 12, 11). Mäleta, et igal õiguse kuufatufel on oma „wiimaks“ ja tema will on alati hea.

Kas teegi meie seast siin maailmas kunagi nägi midagi wäärtuslist, mis poleks tulnud kellegi poolt kannatamise tagajärjena? Õige armastus kannatab alati ja on selletõttu tugetwam ja parem. Tema kannatamine on kallis. Kodud luuakse kannatamisega, emaks saadakse kannatamisega, sõprust finnitatakse kannatamisega, kannatamise läbi Kristus wõitis maailma, ainult kannatuse läbi wõime arendada suursugu iseloomusid, kannatusega pärima Sumala kuningriigi. Milleks siis kutsuda needust sarnasele suurele õnnistusele? Jumalakarimatud kannatawad samuti nagu meie ja ei saa selle eest midagi muud, kui igatwest surma. Meie kannatame ja saame kõik, isegi igatwese elu.

Hoopis teijiti oleks elu kui meie igal hommikul päikese tõusul ütleksime tasafelt: „See on päew, mida Isand on teinud.“ Kui teijiti näiks kohused ja eesõlgused, soodusused ja anded, wõimalused ja käsud! Kodu ja tegevus, töö ja rõõm oleksid kõik selged tema ligioleku aus. — J. Stuard Holden.

Mida ma pean tegema oma päästmiseks?

Roy F. Cottrell.

(Lõpp.)

Sotsiaalsete tingimuste ja usuliste juunade laialdase ulatamise järele Harold Bell Wright teeb oma järelduse: „Suur osa kristliku koguduse liikmetest... ei waata oma kogudustele olukorra parandamiseks. Nemad on ikkagi weel wgnal usulaewal; kuid nad teawad, et see wajuub. Nad tunnistawad, et nende koguduse laew on omal ajal olnud kindel ja meretugew alus, ja nad armastawad seda selle aumäärse kuul-

luse pärast — mälestuste ja sidemete pärast, kuid nad tunnistavad kurvalt, et on tulnud aeg, mil nad peavad vaatama kufagilt teise sõiduki järele, mis on kohane praegusaja usu- listele tarwidustele."

See kindlakstegijaid ja isehakanud eritead- lasi on leegion. Elu õpetuse, hügieenia, tea- dusliku lapsekasvatuse, „kõrgema kultuuri“, mõddukuse ja poliitiliste uuenduste, maailma ra- hu, koguduse nõukogu, teosofia, ühenduse, usu- teaduse ja paljude muude apostlid annavad kõik oma vormeli, kui imerohi maailma haigustele. Kuid nagu reisijad ja meeskond „Tahiti“ lael, nii ei wõi ka inimesed tänapäeval päästa end ise. Maailma päästmine peab tulema väljaspoolt. Inimkonna ainus lootus on Jeesuses, Kristuses; meie ainukene kindel juh- tija on Jumala Sõna; patu ainukene arstim on igawesti kestew ewangeelium.

Sõnum Jeesusest.

Sel ajal kui kogu Euroopa kummardas pa- ganuse altariil ja kaks ainsamat Kristuse mis- jonäri mannermaal olid wangid, maawärisemine wapustas wana Makedoonia wangikoda ja wan- gihoidja tuli wärisedes Pauluse ja Sila ette tähtsaima küsimusega: „Jandad, mis pean ma tegema, et ma õndsaks saan?“ Apostl. teg. 16, 30.

Paljud piibli ettekuulutused teatavad, et wana maailm on hukas, ja et on lähedal inim- ajaloo lõpp. Samuti õpetab Jumala Sõna selgesti, et selle maailma rahwaid ei päästeta kui rahwusi, usu-seltse wõi perekondi, waid kui üksikuid inimesi. Dige ristiusk on alati wõi- dukas edu; kuid meie ajaarwamise warematel sajangutel rahwalik ristiusk nurjus ja maailm wajus keskaja pimedusse. Moodne ristiusk on samuti kaotuses ja pankrotis ja on abitu riigi, seltskonna, perekonna wõi üksiku hinge tarwi- duste rahuldamisel.

Et mitte haawata mõne tundelikkust, pas- torid on sagedasti sunnitud jutlustama „mitte

millegist enam seletamast kui Mäejutlusest“. Ilmselt need maitsetud ja wärwitud jutlused kujutlewad wähe Kristuse õpetuste jõulikkust, tugewust ja õpetlikkust. Mäejutluses meie Is- sand annetas meile igawese teaduse sõnakuulmi- seks ja iseloomu täiuse, mis sisaldab südame sü- gawamad mõtted. Tema kuulutas, et inimese peamine ülesanne on Jumala riigi otsimine; et wäraw on lai, kuid tee on kitsas. Tema awaldas hoiatuse wale karjaste ja ebadigete õpetuste wastu; tema palus inimesel ehitada iga- wese tõe taljule ja kuulutas: „Ei saa tõi, kes minu wastu ütlewad: Jhsand, Jhsand, taetvariiki, waid kes teewad minu Isa tahmise järele, kes taetwas on.“ Matt, 7, 21.

„Uskuda Jeesusesse Kristusesse“ tähendab kau- gelt rohtem kui passiivset nõusolekut. Apostel Johannes ütles: „Kurjad waimud usutwad ta ja wärisewad. Aga tahad sa teada, oh tühine ini- mene, et usk ilma tegudeta on furnud?“ Jak. 2, 19. 20. Meie peame usuma hinge pääst- mist; ja see usk, usaldus ja kindlus tootwad rõd- mu ja sõnakuulmist.

Mis on usk?

Inimeste seas elades Auwüürst andis juma- litu „eeskuju“ usatwusest käsufõna wastu. Meie täiuslikuma eeskujuna ristiti teda. Tema pidas kätte. Tema „ei ole pattu teinud ja tema suust pole pettust leitud.“ Johan. 15, 10; 1. Peetr. 2, 21. 22. Piiblist tuuleme selgelt helisewat sõnu- mit: „Sõnakuulmine on parem kui tapaohtwer; tähelepanemine on parem, kui jäärade rastro.“ 1. Sa- mueli 15, 22. Oma warjatud õnnistuses Jeesus ise kuulutas: „Õndsad on need, kes tema käsu- sõnade järele teewad, et neil wõiks meeletwaid olla elupuust süüa ja nemad wõiksid wärawaist linna sisse minna.“ Ilm. 22, 14. Argu ütsti olgu efsituses wõi petetud: sõnas pole mingit loo- tust hooletutele wõi osatwõimatutele, kinnitust tema käskudest üleastujatele peale hoiatuse kindla hä- wituse eest: „Pöörake ümber, pöörake ümber oma turja teede pealt, sest mispärast tahate teie surra?“

Kodufoldel.

Ebamoraalsuse tõus.

Robert E. Boothby.

Kuna sõblusetus istub jadulas ja ulaelu hoiab ohje, lähneb maailm kiirelt vastu degeneereerumisele. Vanad põhimõtted on maha murtud.

Nais- ja meesfoo saladused on saanud üldisteks ja unustatud on tagasihoidlikkus sugude vahel. Esemed, mis tord hoiti lei taga ja mida küsiti kartlikult, on tänapäeval uhkustavalt seatud waateafnale. Inimesed waatawad moodsate prohvetite poole ja moodsad prohvetid kuulutavad juubeli aastat, sugude vabadust.

Kui Kolumbia ülikooli professor Proffenbergerilt küsiti, mida ta arvab tänapäeva noorte meeste ja noorte naiste moraalist, ütles ta: „Moraal? Ma ei teadnud, et on olemas asi, mida nimetatakse moraali.“

S. G. Riddle, feskooli juhataja Alttalas, Alabamas, kutsus Almeerita tsivilisatsiooni ärkama oma „hukatavast unest üle moraali kaose kuristikku, enne kui see on liig hilja.“

R. E. Hough, Missisippi Visitor'i väljaandja, kirjutab: „Moraali kaitsjate vahel on olnud otsustav lõhenemine ja nüüd näib, nagu oleks ebanormaalsuse ja häbematususe lained, mis hiljuti alles olid väikesed, paisunud jarnaseks jõeks, et inimesed on tulnud otsusele, et iga atvause parandamise kaise on asjatu. Paljugi, mis mõne kuu eest schokeeris peenemaid tun-

deid, waadeldakse nüüd kui täiesti õiget asja ja sellepärast räägitakse ka selle oluforra üle palju vähem.“

Süütaus.

Wäljavaatel tohutatud.

Georg Buckley Cooperis, Texases, asuva feskooli juhataja kirjutab: „Ma olen noor mees, sõja veteraan ja mind võidib waevalt süüdistada tohtumõistmises wana aegunud normi järele otsustamises; kuid ma olen tohtunud, kui ma waatan feskoolist lahtuwaid saadusi, kui tulewasi kodanikke.“

Näib olewat negatiivne ebamoraalsus, üldine osatõdmatuus iga tõrgema idee wõi auahnuse vastu. Ellekaalus näib olewat lõbutseiw filosoofia ja märkused, mida ma feskoolist kuulen, on: „Seni kui sa oled elus, olgu sul hea aeg, sest sa oled kaua aega surnud.“

Meie seisame kahe maailma vahel — üks on furnud, teine waevalt süündinud ja saatus on kaos generatsioonile. Oleme teadlikud sellest, et funduse ja kartuse moraal on kaotanud oma meelwassa inimestele ja peame waatama loomuliku moraali seaduseraamatu järele, mis põhjeneb rohtem intelligentijil kui kartusel.“

Kirjutaja mäletab hästi, et kui ta käis feskoolis, noormehed ja neiud hea moraali tasapinnaga, teelwusid läbikäimast noormeestega, kes suitsetasid ja jõid. Kuid tingimused on muutunud,

nii et tänapäeval noored tütarlapsed ja naised on saanud süüdlaslike sarnastes liialdustes. Tubakatabrikandid näitavad alguses oma kuulutustel noort naist imetlevat noormehe sigaretti; edasi — naine juba süütas mehele sigaretti. Siis järgnesid mõne näitleja tõendused selle üle, milline võlu olewat suitsetamises ja lõpuks pöörati naiste poole otsekoheste tungilva palvete. Ja paljud langevad selle palve tõttu. Tuhanded tütarlapsed ja ma- jaemad suitsetavad tänapäeval rohkem sigaretti kui enamjagu mehi. Igalpool on erisuitsetamise ruumid naistele, kuna kolledžid ja muud õppeasutused seavad sisse ruumid, kus nende naisõpilased võivad nautida tubakat.

Naised madaldavad oma väärtust.

Kuid mõned vastu: „Mis sellest? Kas naisele pole sama õigust suitsetamiseks, kui mehel?“ Mõõdunud aja ford ei lubanud seda. Meie lootsime naistelt paremaid asju; kuid, oh häda, moraali fundused on läinud. Kuid on vahe mehe ja naise suitsetamise vahel. Mehed müdugi ei peaks seda tegema ja maksavad selle eest nõrgenenud kehade, tuimade meelte ja pimestatud ajude hinda. Kuid naised on need, kes peavad panema alguse tulevasele põlvele. Kui kohane on sigaretti pahivõtu tüdruk emaks, lapsele terivise ja jõu pärandajaks? Dr. Charles E. Barber Lansingist, Michiganis, ütles Ameerika Arstlik-Füüsilis-Uurimisühingu aasta koosolekul, et kuuskümmend protsenti suitsetavate emade sündinud lastest surevad enne kahe aasta vanadust peamiselt just nikotiini mürgituse tagajärjel.

Tüdrukud ja naised ei suitseta ainult vaid ka jootavad. Lutheri usu hariduslikul konverentsil New-York'is ütles dr. Smith oma kõnes: „Igas vanaduses mõni naine joob likööri, mõned lõbustavad end isegi suitsetamisega; paljud neist heidavad ära oma au. Maailm pole kunagi varem tundnud sarnast tugetvasti jootavate ja sigaretti pahivõivate talisutamatute väe vallalepääsu, nagu need tänapäev jalutavad meie tänavail ja tungivad meie leeri.“

Kas keegi võib selles kahelda, et paljud neist suitsetavalt, liköörijoovalt naistest on lähedal igasugusele ebatvõrusele? Kus on piir? Tänapäeval tütarlapsed karjakaupa vahetavad nooruse himude ja „hea aja“ vastu. Pätt on läinud häbematuks ja ulaelu jalutab kaugele. Kuna maailm häbitult tallab jalge alla Sumala seaduse, viskab tuulde moraali jäänused ja hoopeltvalt rahuldab kirgede tunge, mõtte juhid fergendavad võõruse varemald norme ja andestavad praeguse põlve ebamoraalsuse.

Ebamoraalsuse valitsemine pole piiratud seltskonna mõne klassiga, samuti ka mitte noortega. Seda leitakse nii hästi rikkaste ja haritute kui ka alamrahva seas. Nii harimatud kui haritud on kaotanud oma tagasihoidlikkuse ja unustanud võõrused ja õiguse normid. „Uus moraal“ esineb kolledžides, ülikoolides ja seminaarides; ta on koguduses ja kogudusest väljas. Isegi juulustajad on tõusnud selle kaitseks.

Siljuti mitmed äri- ja kutsenimesed, arvata- vasti usklikud, forraldasid ühes Ameerika linnadest „metliku koostviibimise“, mis sarnanes Babiloni lõbustuste ja ulaelu viimasele ööle. Võrdluse jätkamiseks võin ma lisada, et seda liiki patud kirjutavad tsivilisatsiooni seintele otsuse nii tõesti, kui müstiline käsi kirjutas otsuse Babiloni seintele.

See on jumalakartmatute aeg. On rikutud, meeleline aeg. See suundub Soodoma ja Gomorra poole. See on aeg, mil isad peavad paluma oma poegade eest ja emad oma tütarde ümberpööramise pärast. On aeg saadikutele ja vähestel Siionise jäetud palvetajatele meestele ja naistele nutta „eestkoja ja altari vahel...“ ja ütelda: Anna armu, Sehootva, oma rahvale ja ära pane oma pärisosa teotamiseks.“ (Joeli 2, 17).

See nilbe ebamoraalsus on viimsepäeva tundemärk — Kristuse tulemise ettetähendus, selle tulemise, kes hävitab roojased teod ja nende tegijad puhta maa ettetoomisega, kuhu ei astu patt ega efsitus. Paulus kirjutab teises kirjas Timoteosele: „Aga see olgu sulle teada, et viimsil päivil hirmsad ajad peavad olema. Gest siis on inimesi, kes iseenesest palju lugu peavad, kes rahaahned, hooplikud, juurelised, teotajad, wane- mate sõna põlgajad, tänamata, pühitsemata on, kes omaiseid ei armasta, lepituse rikkujad, lahtjad, prassijad, valjud, kes head ei armasta, petised, äraandjad, kes on äkitse meelega, uhked, kellel on jumalakariuse nägu, aga selle väe salgavad nemand ära. Ja lahku neist.“ 2. Tim. 1—5. Paljude pattude seas, mis siin loetletud kui viimaste päevade hädaohtliku aja saadus, on prassimise meel. Prassimine tähendab ebamoraalsust, liialdust. Apostel Paulus on siin tähendanud pahetele kui viimsepäeva märgile. Kindlasti, waadates kogu funduse kokkulangust, võime waetvalt kahelda selles, et elame maailma lõpul, just enne meie õnnistatud õpetaja, Iisanda Seesuse tulemist.

Praeguse tunni kutsu kõigile meestele ja naistele on heita endast patu ahelad, paluda Sumalalt puhast südant jumalatu ja patuse maailma keskel ja valmistada Iisanda Seesuse kohtamiseks, kes tuleb pea.

Ilus walgeleib.

Digufega öeldakse sagedasti, et inimlikud püüded on sihitud peaaugalt terwisele, warandusele ja lõbule. Nendest seisab kindlasti terwis kõige peal, sest warandus ei wõi valmistada meile täielist lõbu, kui meie ei wõi tarwitada seda terwise heaks.

Minult wähesed inimesed tunnewad, et paljud ohwerdawat oma elu rikkalikult taetud laua ääres söögilõbule. Meelitawatel tohtudel pole eluannetatwat jõudu, sest neil puuduwad teha ülesehitawat ja terwist alalhoidwat ained. Inimene elab sellest, mida ta sööb, samuti nagu maja koosneb ehitusainetest, millest ta on ehitatud.

Keemiliste katsete läbi on tehtud kindlaks, et meie teha on koostatud kuuteistkümnest mitmesugusest aineist, ja on tarwiline juhtida tehale neid ülesehitatawaid aineid igapäewases toidus, sest et tudefid tarwitatakse wahetpidamata, milletohtu peab ehitatama neid ka üles.

Kui loomad on wanaduses jäetud iseenele hooleks, muretsetwad nad endile toidu, mis pakub kõik tarwilikud toiduained diges wahetorras, sealjuures jääwad nad terweks kuni nad surewad wanadusnõrkuse wõi õnnetuse läbi. Minult koduloomad, kes on määratud inimese hoole alla, haigestuwad sagedamini ja wajatwad arsti.

Õfegi karjakastwataja peab hoolsalt ja täpselt waatama loomade toidule, kui palju enam ettewaatust peakfime pöörama oma teha eest hoolitsemisele, et ta oleks warustatud kõigega, mis wajakif tema ülesehitamifeks ja parandamifeks!

Inimese pea-toitewahend on küll leib ja teadus õpetab meile, et nisuleib sisaldab just neid aineid, mida wajakib inimteha; nõnda on nisu, nagu teda saadakse põllult, täiuslik toit meile.

Kuidas on aga lugu peenifese walge jahuga, nagu seda valmistatakse nüüd üldifelt, et tuua lauale ilusat walgeleiba? — Lindude, koerte ja teiste loomadega on tehtud mitmel korral katseid, mis ei jäta mingit kahtlust, et toitewahend, millest on wõdetud elujõud — nagu walgeleib ja poleeritud riis — pole, kui toitewahendid, ainult mitetoidetawat, wald nad tekitawat happe, mis mõjub kahjulikult tudedele ja põhjustab kahtwatusdõwe, skrofuloofi beriberi ja pellagrat (pafifitaoline nahalõõwe). Kirjutaja pidi käsitlema pellagrahaigeid ja tal oli rõõm parandada mitmeid kolme nädala jookkul. Nad said wajakif toiduaineid, mis mõjusid wastu peenest jahust valmistatud leikwast ja poleeritud riisist tekinud kahjule. Tärflik ja suhkrutisaldaw toit tekitab weres happe, mis mõjub kahjulikult teha koe wererakkudele. Merisead, walged rotid ja ahwiid elawat ja ede-

newad toidetuna täisnifulewaga; samad loomad surewad wiie kuni seitsme nädalaga, kui neid toidetakse ainult walgeleiwaga.

Prægune talitustwiis, mis jahwatab ja pleegib nisu, tootleb jahu, millest valmistatakse lumitwalget aga elujõust rõõwitatud leiba. Umbes 35 aasta jookkul, mille jookkul on kodunenud see talitustwiis, on kohutatwalt tõusnud haigused, nagu tiifitus ja teised külgehakkawat haigused, mis rikutwad tudefid, nii et meie tehaliifelt pole enam seda, mis oht meie efitwanemad.

Walge jahu valmistamifel lähewad kaduma mineraalfoolad ja jääb wähe üle neist, mis ehitawat teha loomupärafelt ja hoiawat tudefid tugetwatena ja wastupanuwõimelistena haigusidude fissetungimife wastu.

Meile on see küsimus tähtis, kas meie tahame süüa eluannetatwat leiba wõi mitte. Et nisutera sisaldab kõiki tarwilikke aineid tudede toitmifeks, siis wõib olla meile õigeks toiduks ainult leib, mis on valmistatud täienifust.

Rogu peenfooles kujundab limanaha fidefude tihedalt üksteise kõrwal asutwaid umbes 1 mm. kõrguseid kõhmakefi, foolehatte, mis imewad soolt läbitawat wedeldatud söögist tehale toitu, et juhtida seda werre ja sel wiisil toita mitmesuguseid teha tudefid. Kuidas wõib see aga sündida, kui pole käsitada ehitusmaterjali? Mõned ained on wajakif kontide ehitamifeks, teised kopsufudedeks, ühed jälle neerude, südame ja teiste eluorganite tugetwdamifeks. Puudub aga näiteks materjal tugetwa, terwe kopsude ülesehitamifeks, kas wõime siis imestuda, kui kops nõrgeneb ja ei suuda panna wastu tiifituspifitute ründamifele?

Kõigest sellest wõime näha, et tarwiline on muretseada, et teha saaks kõiki aineid, mis on wajakifud tema ülesehitamifeks ja jaluleseadmifeks. Kuna see kõik wõib sündida toidu läbi, siis on tohtlustwiis suure tähtfufega. Rohuteadlane ei wõi muretseada meile wajakifte aineid, seda teeb meie heaks loodus; meie peame ainult tuhtwunema temaga, siis tunneme, et ta pakub meile kõike wiisil, mis on kasulik ja wastutõdetaw tehale.

Dr. J. Richardson.

Wõrdlus õigest terwise hooldamifest.

Emil Gast.

(Lõpp.)

Kõige pealt peab aga kord põhjalikult tuultatama ja organifm täidetama hapnikuga. Selleks tarwitatakse korstnapühkijat organifmi-

luuaga ja seppa oma löötsaga. Korstnapühkija on lihtne klistiir weega ja kopsu hingamis-tegewus on sepp löötsaga. Iga nelja kuni kuue nädala järele wõib teha lihtsat weeklistiiri, ja on hea, kui alati hoolitsetakse õige ja loomuliku hingamistegewuse eest.

Mis ahju juures on tulepesaks ja tuha-auguks, on inimesel toidu wastuwõtmise seadlused: suu ja magu. Mis ahjul on ahjutoruks ja korstnaks on inimesel lahutusorganid, nagu sooled ja muud sinna juure kuuluvad orgaanid. Ja mis ahjul on löörid ja klapid, need on inimesel näiteks maks, põrn, neerud, põis, süda, kopsud, weresooned jne.

Seldakse et „nälg on kõige parem kokk“. Kuid wõib ka ütelda, et nälg on parim arst. Lastakse organismi, mis üleliia on koormatud ja selle läbi lödwendatud, puhata mõistliku „paastumise“ läbi.

Kui tahetakse korda seada ummistunud ja parandustwajawat ahju, siis ei kõeta teda, samuti peab ka haige organismi enne puhastust ja selle kestmisel jätma toiduta, j. t. edasiummistawalt mõjuma toiduta.

Kui ahjul on katkised kiwid wõi murdunud restid, siis wõtab potisepp need wälja ja asendab uutega. Inimese organismis teeb seda meis olem loodusrawijõu inseneer. Inimene ei saa asendada kehast lahutatud elawaid, kuid haigeid liikmeid wõi orgaane uute loomulikkude ja elawatega.

Kunstlik furnud liige wõi orgaan ei suuda asendada loomulikku elawat, olgugi haiget liiget wõi orgaani; seepärast peaks oldama wäga tagasihoidlik haigete liigete ja orgaanide eemaldamisega. Haige, kuid muidu elaw orgaan ja liige on alati parem kunstlikust ja furnust. Kui käsitataks mõndagi haiget liiget ja orgaani dieeti loomulikult, oleks see kindlasti parandataw ja poleks waja seda kõrwaldada operatsiooni teel.

Kui waid õigel ajal tarwitatakse kohaseid wahendeid ja lastaks hoida ja walitseda loodust! Kõige eest hoolitseb loodus palju paremini kui eksiwad inimesed, peab waid kehale andma tarwilikke ja õigeid puhastus- ja terwendusning rawiwahendeid! Need ained ei tohi olla kunstlikud, waid täiesti loomulikud. Looduse kunst töötab hoopis teisiti, kui inimeste oma. Inimese keha pole inimese, waid looduse kunst!

Aineid, mida enim anti kehale liig wähe, peab andma nüüd ülekaaluwamalt, enam.

Inimene tarwitab walku, raswa ja süsiweskuid, kuid mitte neid üksinda, waid ka mineraalfoolasiid. Need on just kõige tähtsamad! Seni pandi pearõhku walgule ja raswale, süsi-

wesikud olid kõrwalasjad, kuna aga mineraalfoolad puudusid täiesti. Õige järjekord on aga järgmine: mineraalfoolad, süsiwesikud, rasw ja walk.

Inimese loomulik toit on walminud puuwili ja wärske aiawili. Alles teises järjekorras tulewad waatluse alla rasw ja liha.

Uldiselt oleneb kehaehitusele toiduandmine inimese tegewusest, arenemisastmest ja loomusest. Õrn organism, mis ei tee kehalist tööd, tarwitab õrnemat toitu; tugewam organism tarwitab raske kehalise töö juures ka kindlamat, jämedamat, kauemini kestmwat toitu. Kui toit ei ole kohane inimese loomule ja kehaehitusele, siis haigestub see ja muutub teowõimetuks.

Nii siis tuleb keha jaluleseadmiseks kõige pealt hoolitseda were ja kehamahlade puhastamise ja wärskendamise eest.

Magu üksikinimene on riigi alus, nii on ka üksikrakk kehaorganismi aluseks. Kehaorganism on rakkude koostis. Kui nüüd toit on wale, halb ja haige, siis on seda ka weri, rakud ja kogu organism. On aga toit hea ja terwislik, on seda ka weri, kehamahlad ja rakud — kogu organism on siis terve!

Kui jällegi tekiwad terwed rakud, siis tõrjuwad need haiged rakud wälja ja organism terweneb iseenejst. Peaasi on, et terwed rakud oleksid enamuses, wõi et seda enamust wõiks saawutada õige toidu läbi, et nendel terwetel rakkudel oleks üliwõim ja nad nii wõiksid tõrjuda organismist haiged rakud.

Miks on haigused olemas? — Sest, et ei tarwitata loomulikke toite- ja rawiwahendeid kas üldse wõi wäga wähe. Need sisaldawad loodusjõude ja kui seesugused on nad loodusseadused. Nende mittekasutamiseega eksitakse loodusseaduste wastu, sest siis ei wõi ka nemad meid aidata, kuna nende olemasolu otstarwe seisab just meie teenimises!

Inimene, kes ei kasuta neid, ei toida, puhasta ega rawi end nende läbi, langeb enneaegselt kokku ja sureb.

Meie loomulikud toitewahendid on ühtlasi ka rawiwahendid. Selle kõrwal on kõige loomulikkumateks rawiteguriteks päike, walgus, soojus, õhk, dieet, wesi, rahu ja liigutus. Peale selle mängiwad elus osa — ja isegi palju suuremat — waimlised eluseadused!

Waimlis-hingelised rawitegurid on: armastus, rahu, rõõm, headus, sõbralikkus, usk, kannatus, mahedus, millel on suurim tähendus elus terwise jällesaawutamisel kui ka rawikutses. Kes poleks weel tundnud nende waimlis-hingeliste rawitegurite äärmiselt soodsaid mõjusid ja kes tahaks neid jalata?

Biibli tahetja imet.

(Järg 18. leheküljelt.)

Biishop Faber ütleb piiblist: „See elab kõrvet nagu muusika, mida ei võdi iialgi unustada, nagu kirikutehade heli, millest ümberpööranu waevalt teab, kuid ta võib sellest loobuda... Surma mälestus astub sisse. Tema salmidesse on walatud lapsea wõimjad harjumused. Tema sõnade alla on peidetud inimese kõigi murede ja kiustuste wõim. Tema on inimese parimate filmipiltude kujutleja ja kõik, mis temas on olnud pehmet ja õrna ning pattu andestawat ja head, räägib temale alati tema piiblist. See on tema püha asi, mida tahtlus pole kunagi tumestanud ja waidlus kunagi määrdinud.

Pole ühtki ajaloolast nagu Mooses, ühtki luuletajat nagu Job ja Jesaja, ühtki tarka nagu Saalomon, ühtki laulikut nagu Daavid, ühtki kõnelejat nagu Paulus, ühtki Sunastajat nagu Jeesus ja ühtki Jumala ja looduse ilmutust, nagu atwaldawat piibli leheküljed.

Imelik wäes ja mõjus.

Pühakirja on tõlgitud enam keelsesse, lewitatud enam maadel, uuritud enam kodudes, loetud atwalikkudes seltsides ja on mõjutanud ja praegugi mõjub inimestele rohkem, kui üksti teine kirjutus maailmas. Walgustust ja edu, mis on tulnud meie maaterale, wõib panna selle walmustawa raamatu arwele. Keegi on dieti tähendanud, et „kõik, mis on olnud ja on praegu inimesoole heaks ja kasuks, selle algupära mõiste on olnud jumaliku ilmutuse tõdedes.“

See raamat on teinud palju rohkem inimesüdame walitsemiseks ja uuendamiseks, kui kõik maatera kõige targemate inimeste seadused ja põhimõtted kokku.

Ta õpetab meest, naist ja lapsi elama rahulikult nagu perekond. Ta juhatab ärimeest ausa ja püsiva äri ülesehitamisel. Ta aitab talumeest, et ta turule minekul ei paneks parimat puutvilju ja juurtvilju kõige peale. Tema ülesanne on õpetada elama ja juhutada meid igawesse elusse.

Imelik lohutuses ja lootuses.

Ta juhatab meid praegusest maailmast teiselepoole pattu, sõda ja heitluse puhtuse ja rahu maale ja valgustab tulewikku lootuse heleda kiirega.

Ma külastasin kristliku naise perekonda, Kauges Põhjas. Ta oli eraldatud teistest nagu saatusega ja ma ütlesin temale: „Kas sa ei tunne end siin üfsildasena?“ Tema wastas: „Ja, seda küll, kuid mul on arstim selle wastu. Kui ma tunnen end üfsildasena, wõtan õnnistatud piibli ja loen tema imeilusaid õpetusi ja imelikke tõotusi ja siis lahtub minuist kurbus ja ma olen jällegi õnnelik ja rõõmus.“

See raamat lohutab lahtise haa ääres seisjat ja toob terwendawa balsami tema südamele.

Kui piibel ja tema mõju oleks äratõugatud, nende kõrwaldamine sunniks waikima iga lunastamise abinõu ja häwitaks iga halastuse ja inimsõbraliku töö. Keegi ei teaks, et Jeesus tuleb uuesti ja et ühel päewal surnud tõusetwad üles. Keegi ei teaks sealpoolsest kodust ega lohutusest leinajatele ja rõhututele.

Tänagem Jumalat, et tema sõna pole surnud ega äratõugatud, waid et see elab ja rahuldab iga inimesüdame tarwidust.

Lugematuid fordi on piiblit põletatud, aratõelatud ja lõhutud, kuid täna särab ta tumestamatus aus. Tõesti, see on alas, mis on kullutanud mitugi haamrit.

Ilmutab imelikult Sunastajat.

Selletõttu, et piibel ilmutab Kristust, on ta wäärtuslikum kui kõik teised raamatud. Kristus on peidetud Wannese Testamenti, kus teda wõitwad leida need, kes teda otsiwad; ja Uues Testamentis on ta ilmutatud selges ja ainulaadilises hiilguses. Tema kuu ilmub igalpool pühitsetud lehekülgedel.

Teda kujutatakse kui Saaroni roosi ja Dru liiliat, kõige ülemat kümne tuhande seas ja kogu armuse esindajat.

Ta kutsub meid kõigi meie murede ja formatega enese juure hingamise leidmiseks. Imelik oma finnitamises, et ta tõotab wõitwa meilt kõik meie patud ja kustutada need — kui meie ainult tahame teda lasta seda teha. Ta imeline on tema lubadus igawestikestwast elust ja taewase kuningriigi kodust kõigile nelle, kes alluwad tema kästudele.

Pidage meeles, et Jumala Sõna on elatu sõna ja sisaldab Jumala Waimu ja elu (Joh. 6, 63). Ta on mõjuw ja wõimas patu läbi tehtud waremete olematuse tegemises. (Ehrea 4, 12). Seda usudes ja sellele alludes ta teeb täielise inimese (2 Tim. 3, 16, 17).

Piibel on abinõu, mille waral püha Waimu juhib inimesi tagasi Jumala juure; ja see on lihtne ja kerge mõista, kui meie teeme tema tahimise järele ja tarwitame tema õpetusi (Joh. 7, 17).

Sellega teatame „Meie Uja“ lugejatele, et kuukiri 1932. aastal edasi ilmub ja et tellimise hind endiselt jääb, nimelt:

aastas, postiga — Ar. 2.— üksti nr. 20 senti.

Wäljamaale aastas Ar. 2.40.

:: Proowinumbris maksuta. ::

Tellida wõib igast postiasutisest.

Üksti number 20 senti.

Wäljaandja: „E. P. Ahto. K. Eesti Liit“. Tellimised kui ta rahasaadetised saata Mary Sals'ale Merepuiestee 14-a., Tallinnas. Wastutaw toimetaja: M. Bärengrub, Merepuiestee 14-a., Tallinnas. Übitoimetaja: E. Mägi.

Tallinna Eesti Kirjastus-Uhifuse trükkkoda. Pilt tän. 2. 1932. a.